

Planter

Svampe- og skadedyrsbekæmpelse i hestebønner

Chokoladeplet, rust og bedebbladlus er de vigtigste skadevoldere i hestebønner.

Viden om Opdateret 12. april 2021

Hestebønner kan angribes af chokoladeplet, hestebønnebladplet, rust og vikkeskimmel. De senere år har vikkeskimmel, rust og chokoladeplet været mest udbredte. Ingen af løsningerne har særlig god effekt mod vikkeskimmel. Der er forskel på sorternes modtagelighed mod vikkeskimmel. Chokoladeplet og hestebønnebladplet kan optræde med kraftige angreb i år med fugtige forhold omkring blomstring. Rust optræder ofte relativt sent. Selv relativ sene angreb kan dog være tabsvoldende i hestebønner.

Bedebladlus kan ved kraftige angreb også være meget tabsvoldende. Der kan også være behov for at bekæmpe bladrandbiller i fremspiringsfasen. Billerne skader ved at larverne æder af de N-fikserende rodknolde og rødder.

Se billeder af skadegørere nedenfor.

Bekæmpelse af svampesygdomme

Se løsningsforslag til svampebekæmpelse i hestebønner.

Orius Max 200 EW, Folicur Xpert, Amistar, Signum WG og Pictor Active kan anvendes, og alle har en såkaldt "mindre anvendelse" til svampebekæmpelse i hestebønner. Amistar må anvendes 1 gang pr. vækstsæson, og de øvrige midler må anvendes 2 gange pr. vækstsæson.

Det er ved "mindre anvendelse" en betingelse for anvendelsen, at man har læst vejledningen. Denne kan f.eks. læses i [Middeldatabasen](#).

Bekæmpelse af chokoladeplet og hestebønnebladplet kan være aktuel omkring blomstring i meget fugtige år. Bekæmpelse af svampesygdomme i hestebønner skønnes nødvendig ved omkring 5-10 procent angrebne planter. Anvend omkring halv dosering. Der kan evt. også anvendes to behandlinger med 30-40 procent dosering med 10-14 dages mellemrum omkring blomstring. Der er stor prisforskel på midlerne. I de fleste tilfælde vil det være tilstrækkeligt at anvende Orius Max og andre billige løsninger. I et enkelt landsforsøg med meget højt smittetryk af chokoladeplet i 2020 gav Pictor Active det højeste nettomerudbytte.

Orius Max og Folicur Xpert tæller med i triazolreglerne. Anvendes kun Orius Max, må der i alt pr. vækstsæson anvendes op til 1,25 l Orius Max pr. ha.

I landsforsøgene er der ved en enkelt sprøjtning behandlet i stadium 61-65 (begyndende blomstring til blomstring halvvejs), som har været omkring 15. juni. Ved 2 sprøjtninger er behandlingen gentaget omkring 1. juli. Især den sidste behandling ca. 2 uger efter begyndende blomstring har bidraget til merudbyttet, så bekæmpelse skal nok ikke iværksættes for tidligt. Angreb anbefales dog bekæmpet ved begyndende angreb. Ved angreb har der været god rentabilitet i bekæmpelse. Ca. 70 procent af landsforsøgene har været rentable ved en hestebønnepris på 160 kr/hkg.

Bekæmpelse af skadedyr

Se løsningsforslag til skadedyrsbekæmpelse i hestebønner.

Kun Pirimor 500 WG, Lamdex/Karate 2,5 WG og Mavrik/Mavrik Vita er godkendt til skadedyrsbekæmpelse i hestebønner. Lamdex og Karate 2,5 WG er identiske midler, og Karate 2,5 WG er afmeldt og er forbudt at anvende og opbevare pr. 1/7 2021. Mavrik afløser Mavrik Vita, og det er forbudt at anvende og opbevare Mavrik Vita pr. 15/6 2022.

Pirimor må maks. anvendes 1 gang pr. vækstsæson, Mavrik/Mavrik Vita må maks. anvendes 2 gange pr. vækstsæson, og Lamdex/Karate 2,5 WG må maks. anvendes 3 gange pr. vækstsæson.

Bladrandbiller bekæmpes kun i de tidligste vækststadier ved i gennemsnit 1 gnav pr. plante. Kun 0,1 kg/ha Lamdex/Karate 2,5 WG kan anvendes mod bladrandbiller. Bekæmpelsestærsklen er ikke sikkert fastlagt. Tærsklen er højere i en tør periode, da mange af larverne her dør på deres vej ned til rodknoldene. Tærsklen er også højere, når planterne er i god vækst.

Bekæmpelsestærsklen for bedebbladlus er 10-15 pct. planter med bladlus og begyndende kolonidannelse frem til fuld bælg længde. Ved behov for bladlusbekæmpelse anvendes 0,15-0,2 kg pr. ha Pirimor, 0,15-0,2 l pr. ha, Mavrik/Mavrik Vita eller 0,2-0,25 kg pr. ha Lamdex/Karate 2,5 WG. Pirimor har bedst effekt og foretrækkes, især ved kraftige angreb. Bemærk, at Pirimor kun må bruges 1 gang pr. vækstsæson.

Lamdex/Karate WG må over blomstrende planter kun anvendes uden for biernes flyvetid, dvs. efter ca. kl. 21 og før kl. 03.

Billede 1. Begyndende angreb af chokoladeplet.

Billede 2. Nærbillede af begyndende angreb af chokoladeplet.

Billede 3. Angreb af hestebønnebladplet. Bemærk de sorte prikker (pyknider) i pletterne. Foto: Cecilia Lerenius, Jordbruksverket, Skara, Sverige.

Billede 4. Hestebønnerust kommer ofte relativ sent.

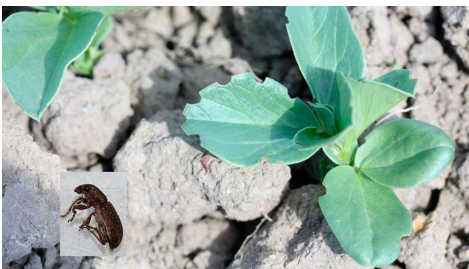
Billede 5. Hestebønnerust.

Billede 6. Vikkeskimmel på bladoverside. Der er sortsforskelle i modtagelighed. Svampemidlerne har ikke særlig god effekt mod vikkeskimmel.

Billede 7. Vikkeskimmel på bladunderside på samme blad som på foto 6. På undersiden ses en pelsagtig belægning af sporer.

Billede 8. "Billet-gnav" efter bladrandbiller. Det er larverne, som forårsager skaden ved at gnave af de N-fikserende rodknolde.

Billede 9. Larver af bladrandbiller, som gnaver på de N-fikserende rodknolde og rødder i hestebønner.

Billede 10. Bedebladlus. Angreb kan være meget tabsvoldende.

Billede 11. Ærtebladlus kan også angribe hestebønner.

Billede 12. Virussygdommen pea necrotic yellow dwarf virus i hestebønner. Viruset overføres af bladlus. Foto: Morten Steg, LandboSyd.

Billede 13. Bønnefrøbillen er et nyt skadedyr i Danmark. Bekæmpelse er ikke aktuel, fordi angrebene oftest er svage, og det er vanskeligt at opnå en god bekæmpelse.

Billede 14. Gnav efter bønnefrøbiller. Ved kraftigere angreb kan spireevnen nedsættes.

Bønnefrøbiller

Bønnefrøbiller er et nyt skadedyr, som breder sig i Danmark. Angrebene har hidtil i de fleste tilfælde været mindre udbredte og svage. Forsøg og erfaringer fra udlandet viser, at det er svært at få god effekt. Generel bekæmpelse anbefales derfor ikke. Bekæmpelse med Lamdex/Karate kan evt. være aktuel i hestebønner til fremavl eller ved brug af egen udsæd, da billerne ved kraftige angreb kan skade spireevnen. I svenske forsøg er den bedste effekt opnået ved sprøjtning omkring blomstring. Det bedste tidspunkt i UK angives til at være, når der er udviklet 5-6 blomsterklaser, og der ikke er meget tegn på bælgudvikling. Yderligere behandling efter 7-10 dage angives også at kunne være nødvendig i visse år.

Ingen af skadedyrsmidlerne har bønnefrøbiller på etiketten, og bekæmpelse må kun udføres ved angreb af andre skadedyr f.eks. bladlus. S

Angreb af virussygdomme

I 2016 optrådte der for første gang angreb af virussygdommen pea necrotic yellow dwarf virus i flere hestebønmarker i Danmark, mens der ikke har været meldinger om angreb i 2017-2020. Viruset overføres af bededladlus og ærtebladlus. Angreb optræder pletvis ligesom havrerødsot i korn. De angrebne planter er lavere og gule. Ved tidlige angreb kan skudspidsen visne, og der dannes ikke bælg og frø. Hvis viruset bliver mere hyppigt i Danmark, kan det være nødvendigt at nedsætte den vejledende tærskel for bladlusangreb.

Sprøjteteknik

Ved bekæmpelse af svampesygdomme og bededladlus omkring blomstring anbefales en relativ høj vandmængde. Anvend omkring 150-200 l vand, hvor 200 l anvendes ved sprøjtning på tørre blade. Anvend f.eks. en 03 lavdriftdyse/refleksdyse/kompakt luftinjektionsdyse, 2,5 atm. og 6,6 km/t, som giver 200 l vand eller en 03 lavdriftdyse/refleksdyse/kompakt luftinjektionsdyse med 2,0 atm. og 8 km/t, som giver 150 l vand.

Emneord

Bekæmpelsesmetoder, planter

Bekæmpelsesmidler

Fungicider

+4

Publiceret: 14. april 2020

Opdateret: 12. april 2021

Vil du vide mere?

Ghita Cordsen Nielsen

Landskonsulent, Planteværn

SEGES

gcn@seges.dk

+45 8740 5439

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A. SEGES

Tlf. 87 40 50 00

Agro Food Park 15

Fax. 87 40 50 10

8200 Aarhus N

Email info@seges.dk

